

Vi hemställa därför,

att Riksdagen måtte besluta, dels att Hälsingborgs högre handelsinstitut skall äga rätt att för läsåret 1911—1912 uppbära statsanslag med 2,000 kronor och för läsåret 1912—1913 med 3,000 kronor, under förutsättning att stadsfullmäktige i Hälsingborg till institutet lämna årligt understöd till minst samma belopp som hittills samt på de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma; samt

dels att Riksdagen med anledning häraf måtte på extra stat för år 1913 anvisa 5,000 kronor, hvarigenom anslaget till handelsundervisningen höjes från 42,000 till 47,000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1912.

Malte Sommelius.

A. J. Christierson.

Nr 31.

Af herr **Sandler**, om förhöjdt anslag till vissa kvinnliga folkhögskolekurser.

I Kungl. Maj:ts proposition om höjning af anslaget å ordinarie stat till folkhögskolorna föreslås bland annat, att anslaget till kvinnlig folkhögskola, som pågår minst 12 veckor, skall höjas från nuvarande högst 1,800 kronor till högst 2,700 kronor, samt anslaget till kvinnlig kurs, som pågår samtidigt med manlig folkhögskola under minst 20 veckor med särskild undervisning i de ämnen, där så erfordras, höjas från nuvarande högst 1,000 kronor till likaledes högst 2,700 kronor.

Styrelsen för svenska folkhögskolans lärarförening hade i sin till Kungl. Maj:t ingifna skrifvelse anhållit, att af statsmedel måtte kunna tilldelas kvinnlig folkhögskola, som pågår omkring 12 veckor, högst 2,700 kronor samt kvinnlig folkhögskola, som pågår samtidigt med manlig under minst 20 veckor med väsentligen skild undervisning, högst 3,500 kronor.

Dessa af folkhögskolans målsmän framförda önskemål beträffande den kvinnliga folkhögskoleundervisningen hafva i Kungl. Maj:ts proposition icke blifvit fullt tillgodosedda hvad angår de s. k. samskolorna, i hvilka manlig och kvinnlig kurs pågår samtidigt under minst 20 veckor.

Härom heter det i departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet:

»Beträffande beloppen af de olika poster, i hvilka förhöjning begäres, finner jag ingen anledning till anmärkning annat än med hänsyn till anslaget åt sådana kvinnliga kurser (s. k. samskolor) som pågå samtidigt med de manliga vinterkurserna. För dessa anhålles i den underdåniga skrifvelsen om en förhöjning från nuvarande 1,000 kronor för kurs till 3,500 kronor, hvilket önskemål synes mig nog högt tilltaget, helst som sådana kurser i vissa ämnen kunna hafva lektionstimmor och lärarkrafter gemensamma med de samtidigt pågående manliga. Jag antager för min del en höjning i anslaget till samma belopp som det för kvinnliga fristående kurser föreslagna, d. v. s. 2,700 kronor, vara någorlunda tillräckligt.»

Uti lärarföreningens på uppdrag af allmänt folkhögskolemöte ingifna anhållan framhålles rörande denna sak följande:

»Större höjning (än till 2,700 kronor) har dock mötet ansett erforderlig beträffande den kvinnliga folkhögskola, som pågår under vintern samtidigt med manlig, dock med väsentligt skild undervisning. För sådan kurs har hittills ej erhållits mer än 1,000 kronor i statsbidrag. Enligt samstämmigt yttrande från de föreståndare, som leda dylika samskolor, äro utgifterna för dess kvinnliga kurs vida större än för en fristående kvinnlig folkhögskola på tre månader. Anordnandet af en kvinnlig skola vid sidan af och samtidigt med en manlig medför behovet af betydligt ökade lokaler för undervisningen och för de kvinnliga elevernas inkvartering — dessa kunna ej lämpligen bo annat än under skolans tak. Samskolorna pågå längre än sommarkurserna, ofta öfver 6 månader, och den kvinnliga lärarpersonal, som därvid är anställd (handarbetslärarinnor, lärarinna i huslig ekonomi med flera) måste engageras med proportionsvis högre löner än den, som undervisar vid de kvinnliga sommarkurserna, för hvilken denna undervisning stundom är en bisysselsättning. Å andra sidan kan man i den del af landet, där de flesta samskolor förekomma (de äro förnärvarande 10) nämligen Norrland, ej förlägga den kvinnliga folkhögskolan till sommaren, enär landtbefolkningen under denna tid ej kan undvara sin kvinnliga arbetskraft. Mötet ansåg för sin del, att anslaget till kvinnlig

folkhögskola, som påginge samtidigt med manlig minst 20 veckor, borde sättas till 3,500 kronor.»

Äfven med hänsyn tagen till att lärarkrafter i vissa ämnen kunna utnyttjas gemensamt i den manliga och den kvinnliga kursen, synes det vara tydligt, att 20-veckorskursen, som i verkligheten brukar utsträckas till omkring 24 veckor, drager större omkostnader än 12-veckorskursen. Det förtjänar vidare att anmärkas, att därest 12-veckorskursen organiseras såsom en fristående, men samtidigt med manlig kurs pågående vinterkurs — för hvilket hinder icke synes möta — så skulle densamma enligt Kungl. Maj:ts proposition kunna påräkna *samma statsunderstöd* som den ungefär *dubbelt så långa* kvinnliga kurs, där undervisningen delvis skötes i samskoleform. En sådan likställighet kan möjligen tänkas medföra omläggningar af samskolorna till undervisningstidens afkortande för de kvinnliga eleverna. Svårigen kan det ligga i statens intresse att förorsaka en sådan försämring af den kvinnliga folkhögskoleundervisningen.

Då det alltså synes föreligga skäl att bevilja kvinnlig kurs, som pågår minst 20 veckor, högre anslag än kvinnlig kurs, som pågår minst 12 veckor, hemställer jag,

att Riksdagen måtte besluta, att till kvinnlig kurs, som pågår samtidigt med manlig folkhögskola under minst 20 veckor med särskild undervisning i de ämnen, där sådant erfordras, må kunna beviljas högst 3,500 kronor.

Stockholm den 24 januari 1912.

Rickard Sandler.